

principe sistematiziranja i klasificiranja glazbala kao i principe i metode njihova istraživanja. Zatim slijedi sustavan prikaz pojedinih tipova i varijanti folklornih glazbala. Informacije o pojedinim glazbalima izložene su prema Hornbostel-Sachsovoj klasifikaciji i prema standardima i preporukama Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu (IFMC), kojima je cilj unificirana obrada podataka o folklornim glazbalima u Priručniku evropskih folklornih glazbala. To znači da uz ikonografiju slijede podaci o nazivlju, ergologiji, akustičkim osobitostima, tehnicima sviranja, glazbenom repertoaru i društvenoj funkciji. Nakon tako iscrpnog pregleda glazbala, koje obiluje mnoštvom transkribiranih primjera instrumentalne i vokalnoinstrumentalne glazbe (što predstavlja izuzetnu vrijednost za studente) autor u završnom poglavlju obrađuje oblike instrumentalnih ansambala u Srbiji. Skripte su opremljene vrlo jasnim crtežima folklornih glazbala a na kraju knjige priložena je i bibliografija organološke literature u Jugoslaviji, koja je preuzeta iz publikacije Tradicijska narodna glazbala Jugoslavije (Zagreb 1975) i dopunjenja novijim radovima.

Ovaj vrijedni priručnik kao i već drugo izdanje sličnog priručnika Zmage Kumer u Sloveniji (premda s drugim pristupom i manje posvećivanja pažnje folklornim glazbalima i instrumentalnoj glazbi), snažan su poticaj za stvaranje sličnih priručnika u Hrvatskoj. Nakon objavljivanja ovih dvaju priručnika poduzeta su u Hrvatskoj istraživanja koja su donijela nove podatke o novim vrstama, varijantama i oblicima folklornih glazbala, do sada nepoznatim u etnomuzikološkoj organološkoj literaturi, što baca sasvim drugačije svjetlo na naš folklorni instrumentarij. Uz potrebne transkripcije reprezentativne za pojedine tipove glazbala i uz njihov karakteristični repertoar, takav bi priručnik mogao udovoljiti većem zanimanju za folklorna glazbala u Hrvatskoj.

Krešimir Galin

Tihomir Vujičić, Muzičke tradicije južnih Slovena u Mađarskoj. A Magyarországi Délszlávok zenei hagyományai, Za štampu priredio i uredio Milutin Stevanović, Tankönyvkiadó, Budapest 1978, 408 str.

Ovo je prva veća zbirka od preko 300 zapisa folklorne glazbe južnih Slavena hrvatske, srpske i slovenske narodnosti u Mađarskoj. Građa je raspoređena prema jeziku i dijalektima u četiri »varijeteta«: *slovenački, primurski kajkavski, čakavski i štokavski*.

U predgovoru autor je ukratko opisao glavna obilježja glazbenog i plesnog repertoara svakog pojedinog varijeteta, konstatirao veze i srodnost s građom sakupljenom na teritoriju SFRJ i ukazao na promjene koje su nastale pod raznim utjecajima, osobito mađarskim, kao i međusobnim utjecajima ovih četiriju varijeteta. Opširnije o pojedinim južnoslavenskim etničkim skupinama u Mađarskoj, o njihovoj folklornoj glazbi i plesu te posebno o glazbenim instrumentima i građi objavljenoj u ovoj zbirci Vujičić izlaže, nažalost, samo na mađarskom.

Nakon skupine napjeva »slovenačkog varijeteta« koji je zastupljen s 13 zapisa pretežno dvoglasnih pjesama, »primurski kajkavski varijeteta« predstavlja 35 notnih zapisa koji se glazbenim obilježjima uglavnom nadovezuju na međimursku folklornu glazbu s prisutnošću utjecaja mađarske folklorne glazbe. Osim triju zapisa svirke (violina), svi ostali notni primjeri zapisi su jednoglasnih napjeva. Građa »čakavskog varijeteta« donosi 23 napjeva Gradišćanskih Hrvata koji žive u selima u zapadnoj Mađarskoj uz mađarsko-austrijsku granicu. Raznovrsna glazbenofolklorna građa ovog varijeteta, uz nekoliko primjera koji nemaju izravnih varijanti u folklornoj glazbi okolnih naroda, otkriva elemente novije mađarske »ciganske« glazbe, njemačke (istočnoalpske) i slovačke folklorne glazbe.

Građa »štokavskog varijeteta« predstavlja ogranak vojvođansko-

-slavonskog folklornog glazbenog i plesnog stila. Zbog velike brojnosti zapisa građa je podijeljena u sedam cjelina. Prva, *Od kolevke do groba* (46 zapisa), sadrži pjesme vezane uz životni ciklus, između kojih su najzastupljenije svatovske, a druga, *Od jeseni do jeseni* (36), pjesme vezane uz ciklus godišnjih običaja (koledske, vuzmena kola, kraljičke, dodolske, ivanjske...). Slijede skupine od 18 pripovijednih (epske, romanse, balade) i 24 lirske pjesme, nakon kojih su u petoj grupi skupljeni melodijski obrasci »kratkih pesama« (14) i »šaljki« (8), zatim »pjesme za ples« (7) i na kraju »prijevi, dijalozi, nabraljice, kafanske (mehanske)« (18). Posebnu skupinu čine zapisi instrumentalne i instrumentalno-vokalne folklorne glazbe uz ples (40), u kojoj su, osim nekoliko primjera svirke na gajdama i dudama, svi ostali primjeri većinom zapisi svirke tamburaških sastava u koje je katkad uključena violina. Posljednja, sedma skupina (33) sadrži »građanske pjesme«, nastale pod zapadnoevropskim utjecajima te »pjesme poznatih ili nepoznatih autora« koje su skladane »u narodnom duhu«. Već samo nabranje vrsta i žanrova koji su zastupljeni u građi »štokavskog varijeteta« ukazuje na svu njenu raznovrsnost, bogatstvo i izuzetnu vrijednost. Posebnoj zanimljivosti ove građe osobito pridonose zapisi onih glazbenofolklornih vrsta i žanrova koji su inače u zbirkama folklorne glazbe manje zastupljeni ili uopće nisu zastupljeni — npr. kavanske i građanske pjesme te notni zapisi-partiture instrumentalne folklorne glazbe.

Osim građe koju je sâm sakupio, Vujičić je u ovoj zbirci upotrijebio i stare fonografske snimke Etnografskog muzeja u Budimpešti s kraja 19. i početka 20. stoljeća (npr. snimci B. Bartóka iz Banata), kao i zapise iz rukopisnih zbirki drugih autora (Marija Kiss, Ivan Horvat...). Kako bi zainteresirane uputio na zajednička obilježja građe sakupljene u ovoj zbirci i folklorne glazbe ostalih slavenskih naroda, Vujičić u prilogu donosi 53 notna zapisa

pjesama naroda Jugoslavije i 22 primjera pjesama ostalih slavenskih naroda.

Uz notne zapise u zbirci su navedeni podaci o lokalitetu i godini snimanja, o izvođaču i izrađivaču transkripcije, a katkad i kraće autorove napomene o samoj pjesmi (npr. »opštepoznata kajkavska«, »kafanska« i sl.). Notni zapisi nisu numerirani, niti su u prva tri varijeteta posebnim podnaslovom razdvojeni u zasebne podskupine, a kako zbirci uz to nedostaju i kazala, nužno potrebna za lakše snalaženje (kazala lokaliteta, pjesama po prvom stihu, plesova i sl.), ovako bogata i heterogena građa, nažalost, ostaje nepregledna. Razlog ovom nedostatku kao i nedostajanje pregleda rezultata stručne muzikološke analize građe vjerojatno je u preranoj tragičnoj smrti Tihomira Vujičića 1975. godine. Ukazivanjem na ove nedostatke nimalo se ne želi umanjiti vrijednost same zbirke, koja je u prvom redu u bogatoj i raznovrsnoj građi koja pruža mogućnost različitog pristupa i dalje etnomuzikološke analize.

Zbirci su priloženi popratni tekstovi: *Sećanje na Tihomira Vujičića* akademika Gyule Ortutajya, *Čitaocima* (na srpskom i mađarskom) Miše Mandića, kao i osvrt (na ruskom, njemačkom i engleskom) na ovu zbirku Milutina Stevanovića.

Grozdana Marošević-Brnetić

Soňa Burlasová, Ej, prišli sme, prišli sme na pole družstevné. L'udová piesňová tvorba s tematikou jednotných roľníckych družstiev, *Príroda*, Bratislava 1980, 236 str.

Interes S. Burlasove za suvremene folklorne pojave, i osobito njeno istraživanje pjesama s društvenom tematikom, nakon rada **K problémom genézy, funkcie a štýlu ľudovej piesne s družstevnou tematikou** (*Slovenský národopis* 12, 1964, s. 3-67), ovoga su puta urodili zbirkom